

sterierne begaa, saa mange Fejl, at de til sidst falde sammen, men den er grundet paa, at Modpartiet kæmper, bringer de rette Grundsætninger frem og vinder en saadan Tilslutning og Tilhold i den almindelige Vælgerklasse, at det fører sin Sag frem til Sejr.

Det ærede Medlem, som jeg nu nævner, talte om et muligt Samarbejde mellem Højre og Venstre. Ja, Samarbejde eller ikke Samarbejde, saa er det en given Ting, at Højre, hvis det vil vinde frem, og hvis det ikke vil staa som Repræsentanter ganske vist for et Princip, men for et Princip, der ikke har Livskraft, maa, saaledes som det netop er sket i Norge, slutte sig til den ny Tid. De maa for saa vidt slaa om, og der er jo, som det synes, en stor Del af Højre, der er i Færd dermed — som de maa anerkende, at de maa staa paa den samme Grundlovens Grund som vi andre; jeg mener dermed ikke blot, naar der er Tale om Provisorier og deslige, som nu maa være døde og borte, men tillige, at man maa anerkende den almindelige Valgret, og man maa med Bevidsthed om det gode, den bringer for Land og Folk, samvirke med og understøtte den Regering, som kan føre den igennem. Og skulde det ikke kunne lykkes en Venstreregering, saa bør man, ligesom det skete i England, naar en Højre-regering kommer til, ikke lade Sagen falde, men tage den op og søge at faa Æren af at gennemføre den.

Jeg skal til Slutning endnu kun omtale, hvad der er blevet bemærket med Hensyn til Stillingen og navnlig Ministeriets Stilling i Forsvarssagen. Ministeriets Program i Forsvarssagen, som jo er blevet tilkendegivet ofte og paa et tidligt Tidspunkt af vor Tilværelse, er: „Opnaelsen af den efter Landets Forhold afpassede og til Opretholdelse af dets Neutralitet egnede, bedst mulige Ordning af Land- og Søforsvaret under tilbørligt Hensyn til Statens Evne til at bære de med en saadan Ordning følgende øjeblikkelige og stadig tilbagevendende Udgifter.“ Jeg læste det op, fordi det var mig magtpaaliggende at sige akkurat disse Ord. Det er nemlig omtrent ordret det samme, der findes i Loven angaaende Nedsættelsen af en Forsvarskommission.

Det første Skridt, som Regeringen for at gennemføre sit Program i Forsvarssagen har foretaget, var, at vi i Rigsdagssamlingen 1901—02 indbragte et Lovforslag angaaende Nedsættelsen af en Kommission, væsentlig en parlamentarisk Kommission

til Udarbejdelse af en Plan, der skulde stemme med det Formaal, som jeg har nævnt. I denne saavel i dette Ting som i det andet Ting enstemmigt vedtagne Lov, om ikke i dens Ord udtrykkeligt, saa dog imellem dens Linier, ligger en Ting, som man ikke maa tabe af Sigte: at vi ville have et Forsvar. Og hvis der kunde være nogen Tvivl om, at Regeringen og Regeringspartiet ikke havde dette Synspunkt, saa have vi jo for længst fjernet den. Ved mangfoldige Lejligheder have vi udtalt, at Meningen er, at der skal være et Forsvar. Jeg skal bl. a. minde om en Sætning i det Manifest, paa hvilket Venstrereformpartiet gik til Valg den 16. Juni d. A. Den lyder saaledes — med den højtærede Formands Tilladelse skal jeg læse det op —: „Der er nu nedsat en Kommission til Undersøgelse af denne vigtige Sag. Idet vi forvente, at det maa lykkes Kommissionen at forberede en Plan, der sikrer Landet et efter dets Størrelse og Forhold afpasset Værn paa Basis af Neutralitetsgrundsætningen og Hensynet til vore finansielle Vilkaar“ osv., der mindes saa om Krigsminister Madsens Udtalelser om, at hvorledes end den endelige Ordning af vort Forsvarsvæsen bliver, maa den være baseret paa Folkets fulde Tillid. Men ud over det er der intet sket, og der er intet som helst Baand lagt hverken paa Regeringen eller Rigsdagens Ting eller de enkelte Medlemmer. Det staaar enhver fuldstændig frit for, naar Forsvarsplanen maatte fremkomme, da at antage den eller forkaste den eller stille Ændringsforslag, eftersom han finder, at et af de 3 Hensyn, militære, politiske og økonomiske, eller flere af dem ere fyldestgjorte eller ikke ere fyldestgjorte i den foreliggende Plan. Dette staaar enhver fuldstændig frit, og jeg tilføjer, at det ikke har været mig muligt i de Udtalelser om Forsvarssagen, der ere faldne fra ledende Mænd af vort Parti i den forløbne Sommer, at finde noget som helst, som strider derimod. Jeg skal indrømme, at da Forsvarskommissionen blev nedsat, var der flere — og jeg hører selv til deres Tal —, som ikke ret fattede, hvor stor Opgaven er. Jeg er bleven klogere siden den Tid; jeg har set, at Opgaven virkelig er saa stor, at det maa tage ikke ringe Tid, inden den kan løses. Men der foreligger ikke noget, som giver Grund til, at antage, at Forsvarskommissionen ikke skulde kunne løse sin Opgave paa fyldestgørende Maade, og jeg er ganske forvisset om, at naar i sin Tid Planerne fremkomme fra Kommissionen, at det da vil lykkes Regeringen i Rigs-